

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาดในประเทศจีน" นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสินค้าการเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดจันทบุรีในตลาดประเทศจีน และเพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาดประเทศจีนที่เหมาะสม เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยดังนี้

- 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) การตรวจสอบข้อมูล
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาวิจัยเรื่อง "กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาดในประเทศจีน" ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 แหล่งข้อมูลบุคคลและเกณฑ์การคัดเลือก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประกอบด้วยแบ่งได้จำนวน 4 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอินทรีย์ชาวจีนในจังหวัดจันทบุรี ทั้งหมด 10 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ มีตัวตนและสามารถให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี
- 2) เกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่ทำการเกษตรอินทรีย์มาแล้วอย่างน้อย 3 ปี
- 3) ผู้บริหารท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี จำนวน 3 คน เป็นผู้บริหารระดับรองนายกฯ ขึ้นไป
- 4) ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการทางด้านกระบวนการสื่อสารการเกษตรอินทรีย์ และการสื่อสารการตลาด ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านกระบวนการสื่อสาร
- 5) ประชาชนชาวบ้านเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ที่เป็นที่ยอมรับในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 3 คน

ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาเลือกผู้ให้สัมภาษณ์จากตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยนี้ คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการ

สื่อสาร การจัดการการสื่อสาร การทำเกษตรอินทรีย์มาไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีพื้นที่ในการปฏิบัติการอยู่ใน จังหวัดจันทบุรี เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1.2 แหล่งข้อมูลเอกสาร

แหล่งข้อมูลเอกสารที่ใช้ในการประกอบการตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มายัง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาด ในประเทศจีน ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหา บทความทั่วไป บทความทางวิชาการ ทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร แนวคิดและทฤษฎีการทำเกษตรอินทรีย์ แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมเกษตร สินค้าทางการเกษตรใน จังหวัดจันทบุรีที่ส่งออกไปประเทศจีน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาการเตรียมข้อมูล การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการ วิเคราะห์ข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ.2567 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2568

3.1.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอินทรีย์ชาวจีนในจังหวัดจันทบุรี และกลุ่ม เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรี

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีลักษณะการเก็บข้อมูล ดังนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

3.2.1 การวางแผนวิธีการในการเก็บข้อมูล

1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานชั้นปฐมภูมิ ข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต และรวบรวม ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บทความทั่วไป บทความ เอกสารทางวิชาการ และวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับ เรื่องแนวคิดและทฤษฎีการทำเกษตรอินทรีย์ ทฤษฎีการจัดการทางการสื่อสาร ทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร การเปิดรับข่าวสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) การศึกษาภาคสนามโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1) วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยจะมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาใน การวิจัย สอบถามเพื่อทราบถึงซึ่งข้อมูลที่เก็บจะเกี่ยวกับความต้องการสินค้าทางการเกษตรอินทรีย์ของ จังหวัดจันทบุรีในตลาดประเทศจีน ความคิดเห็นและ สิ่งที่ผู้บริโภคหรือผู้นำเข้าในจีนต้องการ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของสินค้าทางการเกษตรอินทรีย์ กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ใน จังหวัดจันทบุรี กระบวนการสื่อสารภายในกลุ่ม กระบวนการสื่อสารตลาด กระบวนการสื่อสารกับภาครัฐ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ และให้ได้ข้อมูลหลายส่วน ครอบคลุมประกอบกันในทุกด้าน จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ นำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

และเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยการพูดคุยสอบถามคำถามในลักษณะคำถามปลายเปิด มีกระบวนการในการเก็บข้อมูล ดังนี้

- (1) ประสานงานขอความร่วมมือขอสัมภาษณ์บุคคลที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้แล้วข้างต้น
- (2) ผู้วิจัยทำหนังสือความอนุเคราะห์จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อส่งให้บุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก
- (3) ผู้วิจัยส่งหนังสือแจ้งผู้ให้ข้อมูลหลัก
- (4) ผู้วิจัยเข้าพบผู้ให้ข้อมูลหลักตามที่ได้นัดหมายไว้
- (5) ดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3 การตรวจสอบข้อมูล

การวิจัยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์นั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงคุณภาพและหาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยมีการตรวจสอบโดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า โดยพิสูจน์ว่าข้อมูลผู้ศึกษาที่วิจัยได้นั้น ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือการสอบแหล่งของข้อมูล ซึ่งงานวิจัยนี้จะใช้การตรวจสอบ 3 ด้าน ดังนี้

1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการพิสูจน์ว่าข้อมูลผู้ศึกษาวิจัยได้นั้นจากหลายๆ แหล่งที่มา มาเปรียบเทียบกับว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ โดยการพิสูจน์การใช้ความหลากหลายของแหล่งข้อมูลทั้งในเชิงเวลา สถานที่ และบุคคล พิสูจน์ว่าข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาดในประเทศจีน ที่ได้มานั้นถูกต้องแล้วหรือไม่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความถูกต้องโดยการเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์รักษ์ไทย ประชาชนชาวบ้านเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ และผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการทางด้านการจัดการการสื่อสารและการสื่อสารการตลาด แล้วนำข้อมูลในประเด็นเดียวกันที่ได้จากการเก็บรวบรวม สัมภาษณ์เชิงลึก มาเปรียบเทียบกับว่ามีความคล้ายคลึงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความหลากหลาย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษา ทบทวนและวิเคราะห์เอกสาร ข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น บทความทั่วไป บทความ เอกสารทางวิชาการ และวิทยานิพนธ์ การศึกษาภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาดในประเทศจีน โดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียงเพื่อนำมายืนยันความครบถ้วน ถูกต้อง

3) ตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี โดยเป็นการยืนยันข้อมูล ที่พิสูจน์จากแนวคิด ทฤษฎีที่เลือกเพื่อมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีการทำเกษตรอินทรีย์ ทฤษฎีการจัดการทางการสื่อสาร ทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้ มาปรับใช้ และบูรณาการกับองค์ความรู้ใดๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึก การดำเนินงานสนทนากลุ่มและการระดมสมองบุคคลที่มีส่วนสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอินทรีย์ชาวจีนในจังหวัดจันทบุรี, เกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรี, ผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี, ปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ที่เป็นที่ยอมรับใน จังหวัดจันทบุรีและผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการทางด้านกระบวนการสื่อสาร และการสื่อสารการตลาด ในจังหวัดจันทบุรีอย่างเป็นทางการ โดยแจ้งให้ทราบว่าในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้น ผู้วิจัยจะมีการบันทึกข้อมูลโดยวิธีการจดบันทึกข้อมูลเนื้อหาและการบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการขออนุญาตก่อนทำการบันทึกเสียง เพื่อนำมาใช้ในการสอบทานความถูกต้องย้อนหลังได้

2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ที่ออกโดยคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักตามที่ได้คัดเลือกไว้แบบเฉพาะเจาะจง

3) ผู้วิจัยส่งหนังสือแจ้งผู้ให้ข้อมูลหลัก พร้อมทั้งแนบเอกสารประกอบกับหนังสือขอความอนุเคราะห์ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อมอบให้กับผู้ให้ข้อมูลหลักได้ศึกษาล่วงหน้าก่อนให้สัมภาษณ์จริง

4) ผู้วิจัยเข้าพบผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามกำหนดวันที่และเวลาที่ได้นัดต่อประสานไว้ เพื่อทำการสัมภาษณ์กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาดในประเทศจีน โดยมีการบันทึกเสียง บันทึกภาพ และการบันทึกข้อมูลที่ได้ระหว่างการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มและการระดมสมอง

5) ดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเรื่อง การจัดการการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มเกษตรกรชาวนผลไม้ในจังหวัดจันทบุรี

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ได้แก่

3.5.1 ตอนที่ 1 คือ ความต้องการสินค้าการเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดจันทบุรีในตลาดประเทศจีน ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลแบบบรรยาย (Descriptive) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.5.2 ตอนที่ 2 คือ กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรีสู่ตลาดประเทศจีนที่เหมาะสม ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างวัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ของแนวคิด/ทฤษฎี และวิธีการดำเนินการ

วัตถุประสงค์	แนวคิด/ทฤษฎี	ระเบียบวิธีวิจัยกลุ่มเป้าหมาย	
		ผู้ให้สัมภาษณ์	วิธีการวิจัย

วัตถุประสงค์	แนวคิด/ทฤษฎี	ระเบียบวิธีวิจัยกลุ่มเป้าหมาย	
		ผู้ให้สัมภาษณ์	วิธีการวิจัย
1. เพื่อศึกษาความต้องการสินค้า การเกษตรอินทรีย์ของ จังหวัดจันทบุรีในตลาด ประเทศจีน	- แนวคิดและทฤษฎีการทำเกษตรอินทรีย์ - ทฤษฎีการจัดการทางการสื่อสาร - ทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร - ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร - แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	- กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอินทรีย์ชาวจีนในจังหวัดจันทบุรี, เกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดจันทบุรี ผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี	- สัมภาษณ์แบบเจาะลึก - การดำเนินงานสัมภาษณ์เชิงลึก
2. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสินค้า การเกษตรอินทรีย์ใน จังหวัดจันทบุรีสู่ตลาด ประเทศจีนที่เหมาะสม	- ทฤษฎีการจัดการทางการสื่อสาร - ทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร - ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร - แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	- ประชาชนชาวบ้านเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ที่เป็นที่ยอมรับใน จังหวัดจันทบุรีและผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการทางด้านกระบวนการสื่อสารและการสื่อสารการตลาด ในจังหวัดจันทบุรี	- การดำเนินงานสัมภาษณ์เชิงลึก